

מראי מקומות - ביצה

ב:

לגזור על חוה"מ ולא על יו"ט, וצ"ע בזה).

א. והעמידן בעזרה

כ' הרשב"א, דהיינו בעזרת ישראל, דבעזרת כהנים לא, משום דהו"ל חולין בעזרה. וע' בהגה"ה לשפת אמת בפסחים (פ"ט). שתמה על הרשב"א מנ"ל לחדש כן, וע"ש מה שצידד למצוא מקור לחידוש זה של הרשב"א.

ב. מה זו סמיכה

ע' בטורי אבן בחגיגה (טז: ד"ה שהרי), שכ' דמשמע דלא ה' מפקפק אלא על הסמיכה, ולא על עצם הקרבן. והק', דא"כ למה ה' מפקפק כלל, הרי יתכן דשגג או נאנס מעיו"ט ולא סמך, וא"כ נמצא שלא ה' הסמיכה יכולה להעשות מקודם יו"ט, וא"כ ממילא הו"ל הכשר מצוה דא"א לעשותו מעיו"ט, ומותר ביו"ט, וא"כ למה גער בו. ותי' דכיון דב"ש ס"ל דלא אמרי' תיכף לסמיכה שחיטה, א"כ י"ל דגם ס"ל דא"א צ"ל סמיכה בבהמ"ק כלל, וסגי בסמיכה במדינה. וא"כ, כיון דהו"ל זה שבות מדינה במקדש, לא אמרי' בזה דאין שבות במקדש (ועדיין צע"ק, הא אפי' בלא דין אין שבות במקדש יש להתיי, וצ"ע).

ג. א"ל ב"ש, נדרים ונדבות יוכיחו,

שמות להדיט ואסור לגבוה

הק' החזון יחזקאל (תוספתא חגיגה ב, ה), הא כיון דס"ל לב"ש דגם שלמים אינם קרבים ביו"ט, אע"פ שיש בהם אכילת אדם, וא"כ עכצ"ל דמה דשלמי חגיגה מותרין הוא משום שהם חובת היום, וא"כ, מ"ש עולת רא"י שאינה קרבה, הרי מצותה נמי היום. ודוחק לומר דשאני חגיגה שמצותה היום וגם יש בה אכילת אדם, דמה שייכי ב' סברות אהדדי לומר שיצטרפו. וע"ש מש"כ לתרץ, דבאמת יש ב' איסורים בהבאת קרבנות ביו"ט, יש איסור של לא תעשה כל מלאכה, וגם איסור עשה דלכם ולא לגבוה. וא"כ, י"ל דבשלמי חגיגה, דאפי' בשלמי נדבה אינו עובר בלאו דלא תעשה כל מלאכה, כיון דמלאכת אוכל נפש היא, וכל האיסור הוא רק מהא דכתי' לכם ולא לגבוה, א"כ י"ל דבשלמי חגיגה אינו עובר כלל, דכיון דכתי' וחגות אותו חג לד', א"כ מקרא זה חידש שאין איסור דלכם ולא לגבוה בשלמי חגיגה. אבל בעולת רא"י, דלית בה היתר על לא תעשה כל מלאכה, דהא אין היתר של אוכל נפש בה, א"כ נמי אמרי' דקרא דחגותם אותו חג לד' אינו נוגע.

ה. מר סבר נדרים ונדבות קריבין ביו"ט

פרש"י, וכיון דס"ל לב"ה דנדרים ונדבות קריבין ביו"ט, א"א להוכיחם מהא דנדרים ונדבות אין קריבין ביו"ט. וכ' המהר"ם שיי"ף דמוכח מזה דס"ל לב"ה לפי דעה זו דגם עולות נדבה יכולים להביא ביו"ט, מדהק' ב"ש עליהם באופן זה, וע"ש מש"כ לדחות הרא"י.

ה. ורבנן הוא דגזרי בהו גזרה שמא ישהא

הק' הצ"ח, א"כ לגזור גם שלא יהיו יכולים להביא נדרים ונדבות בחול המועד, גזרה שמא ישהא. ותי' ע"פ היסוד של הט"ז בכמה מקומות (או"ח תקפה, ה, י"ד ק"ז, א) דדבר שהוא מפורש בקרא אין חז"ל יכולין לגזור עליו, וכיון דכתי' אלה תעשו לד' במועדיכם וגו', לבד מנדרים וגו', אם תהי' גזרה גם על ימי חוה"מ, לא יהי' קיום של הפסוק כלל, ולכן לא גזרו על חול המועד (ואף דלכא"ו אין מקום לגזור על יו"ט יותר מעל חוה"מ, מ"מ לא גזרו אלא על חוה"מ, ואולי הטעם הוא דיש לו איזה סיבה אחרת לאסור ביו"ט, וצירוף הוא, או דעכ"פ יש איזה הרוחה בגזרה על יו"ט, ולא ה' שייך

א. עבר ושחט מאי

פרש"י, מהו שיזרוק את הדם. וע' ביבמות (לג): דמבואר שיש איסור טלטול בהדם. וע"ע בפ"י הרא"ש בנזיר (כח:), דמשמע דהאיסור הוא משום תיקון, דהו"ל כמתקן הקרבן להקטרת אימורין ואכילת בשר, והו"ל כמו הא דאין מגביהין תרומות ומעשרות בשבת.

א. לרבא לא זריק

פרש"י, דאע"פ שאין בה מלאכה, גזרו בה משום שבות. וכ' הרא"ה, דאע"ג דאין שבות במקדש, ה"מ בקרבן הבא ברשות ובהיתר, אבל קרבן זה לאחר שאסרוהו חכמים והוא בא בתחלה להקריבו באיסור, בכאן ודאי לא התירו שבות. וכ' המצפה איתן דכאן איכא ב' שבותין, שבות דטלטול ושבות דתיקון קרבן [ע' מש"כ לעיל בשם הרא"ש בנזיר], וב' שבותין לא התירו במקדש.

ח. רבא אמר זורק את הדם ע"מ להתיר את הבשר באכילה

הק' הראש יוסף, הא הבשר מוקצה הוא, וא"כ למה מותר באכילה, ודוחק לומר דמשום הפסד קדשים לא גזרו, וכמו דהתירו לזרוק, דהא הבשר נאכל מחוץ לעזרה, וק' לומר כן, ובפרט למ"ד דמוקצה הוי כעין תורה. וכ' דאף דרבא ס"ל דיש מוקצה לשבת, אבל י"ל דס"ל דאין מוקצה ביו"ט. וע' במנחת שלמה שהביא מהצ"ח דתי' דכיון דראויים הם לשלמי שמחה, א"כ אינם מוקצה. אלא דהק' המנח"ש, הא אין ראויין בלילה, וא"כ למה אינן מוקצה. וע"ש בהגהות שהביא מהמנח"ש בתשו' דתי' דכיון דהא דאין ראויין בלילה הוא גופא מחמת דיני מקדש, אינו חשיב מוקצה משום זה. ועע"ש שם בזה באריכות.

ז. ע"מ להתיר את הבשר באכילה, וכו'

הק' הזכר יצחק (ח"א סי' מ"ח אות א'), אמאי לא יזרוק משום הדם גופא, דהזריקה בעצמה היא ג"כ מצוה כמו הקטרה. וכ' דע"כ דעיקר היתר דזריקה הוא כדי שלא יבא לידי הלנה, או הבשר או האימורים, אבל בדם גופא ליכא דין הלנה. ואף דבאימורים ג"כ ליכא לאו דהלנה קודם זריקה, מ"מ אי' דין משמרת בקדשים, שאסור להפסידם, ומשום עשה זה מותר לזרוק הדם בשבת ויו"ט.

י. מאי בינייהו, איכא בינייהו

כ' המהרש"א דה"ה דהו"מ למימר דאיכא בינייהו שבת [דא"א לבשל הבשר בשבת, וא"כ אין שייך לאוכלו בשבת], אלא ה' יכול לומר דשאני שבות דיו"ט משבות דשבת, וגם ה' רוצה לומר נפק"מ ביו"ט גופא. וגם ה' יכול לומר דנפק"מ אם נטמא או נאבד הבשר, וחדא מינייהו נקט.

יא. כבשי עצרת ששחטן וכו'... הדם יזרק והבשר יאכל

פרש"י, דקיי"ל דכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן... אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה. וכ' המהרש"א דשיגרא דלישנא דמתני' דריש זבחים נקט, דדוקא בקרבן יחיד קיי"ל דלא עלו לשם חובה, אבל בקרבן ציבור עלו לשם חובה. וע' בקרני ראם שם דכ' דזה אינו אלא בשינוי בעלים, אבל בשינוי קודש גם בקרבן ציבור אמרי' דלא עלו לבעלים לשם חובה, אבל העיר דבפיה"מ להרמב"ם בריש זבחים משמע כהמהרש"א, וצ"ע.